



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΣΤΗ ΒΗΡΥΤΟ**  
**Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων**

**ΘΕΜΑ: Η αγορά τροφίμων-ποτών (F&B) του Λιβάνου για 19-2023**

Η μελέτη αυτή αντλεί ορισμένα συμπεράσματα σχετικής έρευνας της Business Monitor International / Fitch που αποκαλύπτει τις τάσεις της βιομηχανίας τροφίμων & ποτών στο Λίβανο την υπό εξέταση 4ετία.

**Γενική εικόνα**

Η βιομηχανία τροφίμων και ποτών (F & B) συνδέεται στενά με την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, δεδομένου του επιπέδου ευημερίας η οποία τροφοδοτεί την κατανάλωση των νοικοκυριών και συνεπώς υπαγορεύει τις αντίστοιχες δαπάνες για φαγητό και ποτά. Η βιομηχανία F & B του Λιβάνου λειτουργεί επίσης "σε συγχρονισμό" με τον τουριστικό τομέα, οπότε η περιφερειακή αστάθεια που δυνατόν να συμβεί σε μεγάλο βαθμό επηρεάζει την αγορά F & B του Λιβάνου, έχοντας υπόψη ότι οι Αραβες εξακολουθούν να είναι οι μεγαλύτεροι σε αριθμό τουρίστες της χώρας αποτελώντας το 37% του συνόλου των τουριστών κατά τους πρώτους δύο μήνες του 2019. Αρχικά, οι πολλαπλές οπισθοδρομήσεις της διετίας 2018-2019 επιβράδυναν την οικονομία και εμπόδισαν την ανάπτυξη. Ο Λιβανός πραγματοποίησε τις πρώτες βουλευτικές εκλογές σε 5 χρόνια κατά το Μάιο του 2018, αλλά η πολιτική αντιπαλότητα εμπόδισε το σχηματισμό μιας νέας κυβέρνησης και πυροδότησε ένα πολιτικό αδιέξοδο που διήρκεσε συνολικά 9 μήνες. Εν τω μεταξύ, προέκυψαν περιφερειακές γεωπολιτικές εντάσεις και οι οικονομίες του Περσικού Κόλπου σημείωσαν οικονομική επιβράδυνση. Μέχρι τα τέλη Ιανουαρίου του 2019, δημιουργήθηκε μια νέα κυβέρνηση, της οποίας η προτεραιότητα ήταν: Η επαναφορά της πρόσβασης του Λιβάνου στις αγορές κεφαλαίου και η προώθηση επειγονούσών οικονομικών μεταρρυθμίσεων, οι οποίες αναμένεται ότι θα ενισχύσουν το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και άρα τις δαπάνες για τρόφιμα & ποτά.

Η ερευνητική εταιρεία Fitch Solutions, διατηρεί αισιόδοξη στάση όσον αφορά τις προοπτικές του κλάδου των F & B στον Λίβανο μεσοπρόθεσμα, θεωρώντας ότι υπάρχει Υγιές πεδίο για μελλοντική ανάπτυξη στον κλάδο, καθώς αναμένει βελτίωση των οικονομικών μεγεθών στην κατανάλωση των νοικοκυριών και συνεπώς στις δαπάνες για τα τρόφιμα / ποτά μέχρι το 2023. Αυτές προβλέπεται να αυξηθούν μεσοπρόθεσμα μαζί με την πτώση του πληθωρισμού από το 4,8% το 2018 στο 3,5% το 2019.

Η εξέλιξη αυτή θα μειώσει την πτωτική πίεση στην αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, η οποία διατηρώντας τις προοπτικές του Λιβάνου σε ορίζοντα 5 ετών (μέχρι το 2023), θετικές. Με τη σειρά τους, οι δαπάνες των νοικοκυριών για τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά αναμένεται να σημειώσουν ετήσια αύξηση 7,2% για να αγγίξουν τα \$ 7,7 εκατ. το 2019. Επιπλέον, η Fitch προβλέπει ότι οι δαπάνες θα αυξηθούν έτι περαιτέρω κατά μέσο όρο 6,3% στα \$9,8 εκατ. το 2023.

### **Αγορά Τροφίμων του Λιβάνου – Τάσεις**

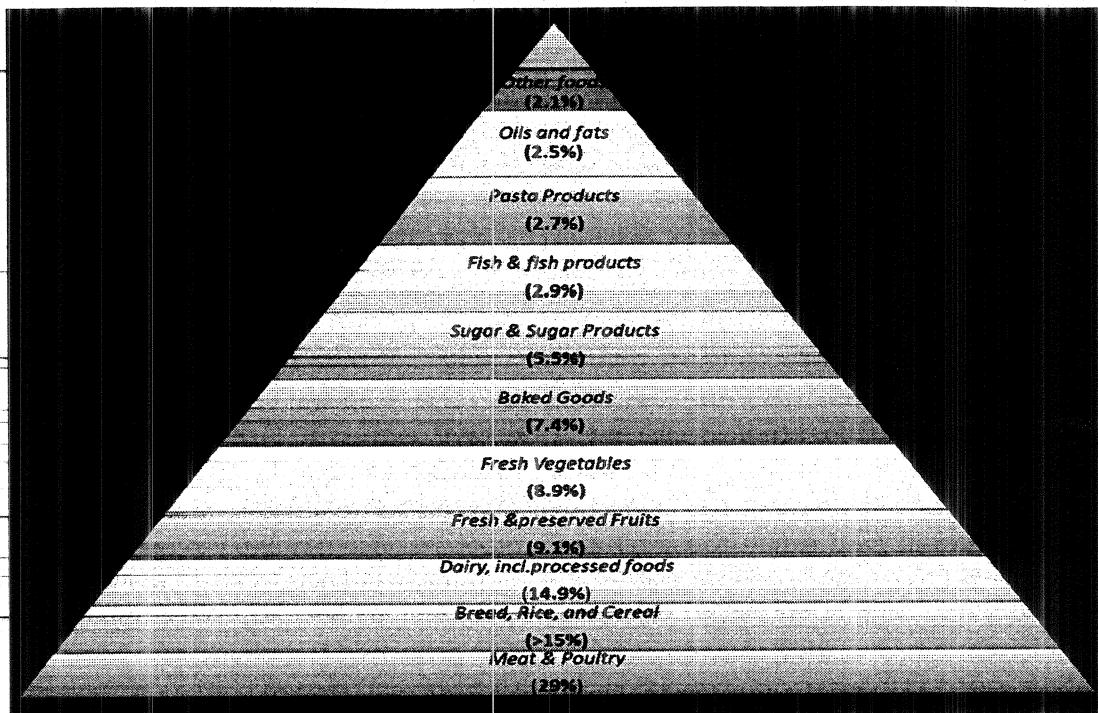
Η κατά κεφαλήν κατανάλωση (τρόφιμα/ποτά) του Λιβάνου υπολογίζεται σε 1.125 δολ. το 2019, αυξημένη κατά 6,3% και αναμένεται να αγγίξει τα 1.432 δολάρια μέχρι το 2023.

Ειδικότερα, η Fitch εκτιμά την ετήσια κατά κεφαλήν κατανάλωση κρέατος (με το βόειο κρέας σε πρώτο ρόλο) να βρίσκεται στα 50-55 κιλά ετησίως. Επιπλέον, ο Λιβανός διαθέτει ένα από τα υψηλότερα κατά κεφαλήν επίπεδα κατανάλωσης γάλακτος στην περιοχή, καταναλώνοντας επίσης κατά κεφαλήν 90-100 λίτρα γάλα ετησίως.

Οι πωλήσεις τροφίμων αναμένεται να αυξηθούν κατά 7,2% στα \$ 6,8 δισ. το 2019. Ωστόσο, τα τρόφιμα οι πωλήσεις θα αυξηθούν ελαφρώς μεσοπρόθεσμα (τα επόμενα 4 χρόνια), αλλά θα καταγράψουν ετήσια μέση αύξηση 6,3% στα \$ 8,3 δις στις συνολικές πωλήσεις έως το 2023. Παρά την περιφερειακή ανασφάλεια και την πολιτική αβεβαιότητα, συμπεριλαμβανομένης της μεγάλης εισροής προσφύγων που αποτελεί πλέον μέρος των Λιβανικής εσωτερικής αγοράς, η Fitch Solutions εξηγεί ότι η ανώτερη μεσαία τάξη παραμένει κυρίαρχη στο Λίβανο ως προς το επίπεδο του διαθέσιμου εισοδήματος. Ως εκ τούτου, οι η τάξη αυτή αντισταθμίζει την μικρή κατανάλωση των φτωχών νοικοκυριών και των συριακών νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος που διαβιούν ως μετανάστες στην χώρα. Σε αυτό το πλαίσιο, η ιδιωτική κατανάλωση εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 4% σε ετήσια βάση.

Τα κρέατα και τα πουλερικά είναι τα κορυφαία τρόφιμα που καταναλώνονται στο Λίβανο, αλλά τα φρούτα και τα λαχανικά συμπληρώνουν ένα ουσιαστικό κομμάτι της καθημερινής διατροφής του Λιβάνου. Οι πωλήσεις κρέατος και πουλερικών άγγιζαν τα \$ 2 δις σε σύγκριση με \$ 205 εκ για τα ιχθυρά. Ωστόσο, η Fitch προβλέπει την κατανάλωση κρέατος να μειώνεται σταδιακά από 7,7% στο έτος 2019 σε 5,3% έως το 2023. Αυτό μπορεί να αποδοθεί σε μεγάλο βαθμό στην διεθνή τάση της υγιεινής διατροφής ο οποία κυριαρχεί στην αγορά και θα οδηγήσει σε ολοένα και υψηλότερα επίπεδα κατανάλωσης λαχανικών και κονσερβοποιημένων φρούτων μακροπρόθεσμα. Μαζί, φρούτα και λαχανικά αναμένεται να καταλάβουν ποσοστό 18% των συνολικών πωλήσεων τροφίμων το 2019 (ισοδύναμο με: \$ 1,9 εκ. γεγονός που αντανακλά περαιτέρω ότι αποτελούν βασικό τμήμα της καθημερινής διατροφής του Λιβάνου.

## Μερίδια των κατηγοριών τροφίμων που καταναλώνονται στον Λίβανο



Πηγή: BLOMInvest Bank

Το Ρύζι είναι βασικό συστατικό στη λιβανέζικη διατροφή, αλλά και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των μεταποιημένων τροφίμων ευρισκόμενα στην δεύτερη & Τρίτη θέση αντίστοιχα. Η κατηγορία "ψωμί, ρύζι και δημητριακά" προβλέπεται να αγγίξει ποσοστό μεγαλύτερο του 15% των συνολικών δαπανών για τα τρόφιμα των νοικοκυριών, (περίπου αντιστοιχούμενο σε \$ 1δις στις πωλήσεις τροφίμων) κατά τα επόμενα 5 χρόνια σύμφωνα με την έρευνα της Fitch, ενώ το ρύζι μόνο του προβλέπεται να αποτελέσει το 12,5% των συνολικών πωλήσεων τροφίμων το 2023.

Ωστόσο, τα γαλακτοκομικά προϊόντα αναμένεται επίσης να κερδίσουν θέσεις κατά την εξεταζόμενη περίοδο, ειδικά με την επέκταση του υποκλάδου των επεξεργασμένων.

Η συνολική κατανάλωση αλκοολούχων ποτών στο Λίβανο παραμένει χαμηλή, ενώ οι πωλήσεις μη αλκοολούχων ποτών αναμένεται να αυξηθούν. Η ανάπτυξη του τμήματος των ποτών του Λιβάνου εξαρτάται κυρίως από την αύξηση στις πωλήσεις μη αλκοολούχων ποτών, οι οποίες εκτιμάται ότι η Fitch θα αυξηθεί κατά μέσο όρο κατά μέσο όρο 6,34% στα \$ 937 εκ. το 2023, από τα εκτιμώμενα \$ 739 εκ. το 2019, λόγω της υψηλότερης υψηλότερης κατανάλωσης ζεστών ροφημάτων (μεταξύ άλλων καφέ και τσάι). Αυτά αναμένεται να αποτελέσουν το 50,8% των συνολικών πωλήσεων μη αλκοολούχων ποτών το 2019.

Η κατανάλωση αλκοόλ υπολογίζεται σε χαμηλά επίπεδα στα 60,2 εκ. λίτρα το 2019 ή 12,7 λίτρα ανά κάτοικο, που υστερεί πολύ από τα επίπεδα κατανάλωσης των δυτικών κρατών κατανάλωση. Εποι, οι δαπάνες του Λιβάνου για οινοτνευματώδη ποτά προβλέπεται να αυξηθούν με ετήσιο ρυθμό αύξησης 3% και να καταλήξουν στα 29 εκ δολάρια το 2019 και στα 33 εκ. δολάρια μέχρι το 2023, σύμφωνα πάντα με τις προβλέψεις της Fitch.

Για το θέμα του Κρασιού το Γραφείο ΟΕΥ Βηρυτού έχει ήδη δημοσιεύσει έρευνα αγοράς με στοιχεία που ζήτησε και έλαβε από την Τράπεζα BLOMInvest σχετικά με το λιβανέζικο κρασί και τις μελλοντικές προοπτικές του.

Η κορυφαία κατηγορία αλκοόλ που καταναλώνεται στο Λίβανο είναι μπύρα, ακολουθούμενη από τα οινοπνευματώδη και μετά το κρασί.

	2019	2020	2021	2022	2023
Μπύρα	9,7	10,5	11,4	12,4	13,7
Αποστάγματα	1,6	1,7	1,8	1,8	1,9

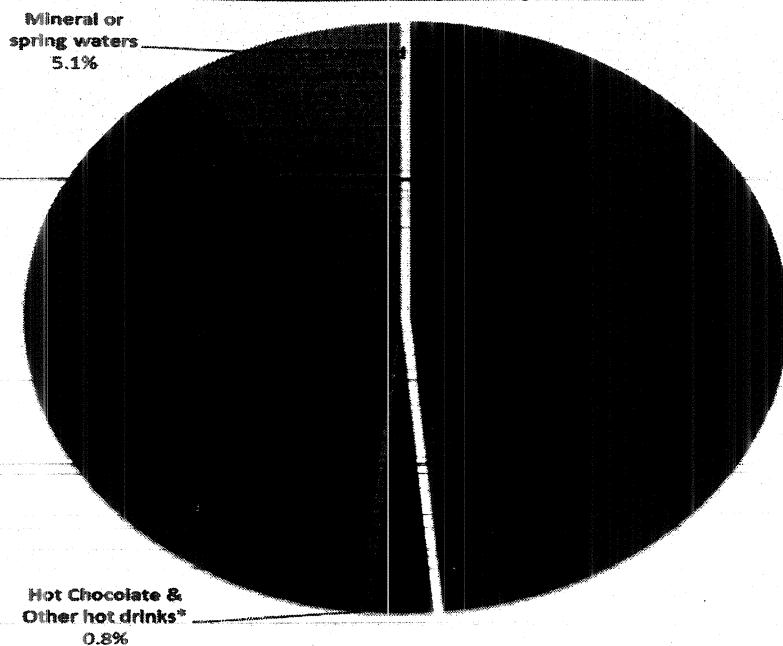
Ο Λίβανος καταναλώνει περισσότερα αλκοολούχα ποτά από τις γειτονικές του χώρες, αλλά η κατανάλωση υστερεί από την μέση Ευρωπαϊκή. Παρόλο που ο Λίβανος είναι ο πιο φτιελεύθερος από τους Αραβες γείτονές του, η κατανάλωση οίνου στο Λίβανο, για παράδειγμα, σε σύγκριση με την Ευρώπη είναι πολύ χαμηλή με περίπου 1,7-2 λίτρα ετησίως ενώ π.χ. η κατανάλωση στη Γαλλία είναι περίπου 50 λίτρα και περίπου 30 στη Γερμανία. Όντας μια χώρα με πολλές ομολογίες πίστης, ο Λίβανος δεν μπορεί να φτάσει στα ευρωπαϊκά επίπεδα κατανάλωσης αλκοόλ. Στην πραγματικότητα, ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού της χώρας δεν καταναλώνει καθόλου αλκοολούχα ποτά. Ακόμη πάντως και αν ληφθεί υπόψη αυτό το γεγονός, η κατανάλωση αλκοολούχων ποτών στο Λίβανο συνεχίζει να υστερεί πίσω από τις δυτικές χώρες, κυρίως λόγω της μείωσης της αγοραστικής δύναμης στη χώρα.

Προσέτι, όσον αφορά τη συνολική κατανάλωση αλκοόλ, ο Λίβανος να υστερεί στην κατανάλωση λόγω και της διάδοσης του παραδοσιακού αποστάγματος που καταναλώνεται τοπικά του Arak. Ωστόσο, το ποτό αυτό παρήγεται ως επί το πλείστο σε νοικοκυριά ή από ιδιώτες και μόνο ένα μικρό τμήμα της παραγωγής εισέρχεται στην αγορά λιανικής. Ως εκ τούτου, η κατανάλωση του Αράκ δεν δύναται να αξιολογηθεί κατάλληλα στην και να προσμετρηθεί στην συνολική κατανάλωση αλκοόλ (και, συνεπώς, στην κατηγορία sprits).

Με τη σειρά του, το τμήμα ζεστά ποτά αναμένεται να αυξηθεί κατά μέσο όρο με ετήσια αύξηση 6,9% έως το 2023, αυξάνοντας τις πωλήσεις της κατηγορίας. Το τμήμα των μη αλκοολούχων ποτών στο Λίβανο αποτελείται από ζεστά ροφήματα και αναψυκτικά. Οι πωλήσεις ζεστών ροφημάτων θα αγγίξουν το LBP 565δις το 2019, από το LBP 524δις το 2018 και αναμένεται να φθάσουν τα LBP 73.2δις έως το 2023. Αυτό μπορεί να αποδοθεί σε δύο τάσεις: Ο καφές είναι μια κοινωνική και οικογενειακή παράδοση. Η κατανάλωσή του είναι πρωταρχική έκφραση της συνυφασμένης “φιλοξενίας” του Λιβάνου. Ο «λιβανέζικος καφές» συνθέτει το 65% της συνολικής κατανάλωσης καφέ της χώρας σύμφωνα με την πρόσφατη έκθεση της BLOMInvest σχετικά με το Λιβανέζικη αγορά καφέ το 2018. Οι πωλήσεις καφέ σύμφωνα με την Fitch θα αυξάνονται κατά μέσο όρο 7,3% έναντι των πενταετών προοπτικών και θα αποτελέσουν το 48,6% των συνολικών πωλήσεων μη αλκοολούχων ποτών έως το 2023.

Οι νέοι Λιβανέζοι καταναλωτές προτιμούν τους νέους τύπους τσαγιού: φυτικά και φρουτώδη και υποκαθιστώντας σταδιακά το δημοφιλές στην περιοχή τσάι σε τσάντες τσαγιού από υγιέστερες επιλογές. Κατά συνέπεια, οι πωλήσεις τσαγιού σύμφωνα με την Fitch αναμένεται να αυξηθούν κατά μέσο όρο κατά 2,1% κατά τη διάρκεια της πενταετούς περιόδου και να αγγίξουν τα 35,5 δις LBP το 2023.

**Non-alcoholic Drink Sales: Shares per Category by 2023**



Source: BLOMinvest Bank; Fitch Solutions Forecasts

Note: "Hot drinks" segment includes: coffee, tea, hot chocolate & other hot drinks;  
"Soft drinks" segment: fruit & vegetable juices, mineral/spring waters, & carbonated drinks.

Στην κατηγορία των αναψυκτικών αυτή παρουσιάζει μια μέση αύξηση της τάξης του 5,7% στα 680 δις LBP μέχρι το 2023, ενώ οι καταναλωτές φαίνεται να προτιμούν περισσότερο τους φυσικούς χυμούς και το νερό αντί τα ανθρακούχα ποτά. Αναλυτικά, οι πωλήσεις φρουτοχυμάν και χυμών από λαχανικά αναμένεται να αποτελέσουν το μεγαλύτερο μερίδιο των αναψυκτικών, με πωλήσεις αξίας LBP 419.8 δις το 2019, από LBP 389.4 δις το 2018 ενώ προβλέπεται ισχυρή ανάπτυξη κατά μέσο όρο 6,94% μέχρι το 2023.

Εν τω μεταξύ, σύμφωνα με την ίδια έρευνα οι πωλήσεις εμφιαλωμένου νερού θα αυξηθούν κατά μέσο όρο κατά 2,6%, ενώ τα ανθρακούχα ποτά θα αυξηθούν επίσης κατά ένα πενιχρό 0,7%.

Η τάση της υγιεινής διατροφής αναμένεται να οδηγήσει τη ζήτηση σε φυσικούς χυμούς και μακριά από ποτά με υδατάνθρακες μέχρι το 2023. Θεωρείται, μάλιστα ότι αυτό επιβεβαιώνει την εκστρατεία του Π.Ο.Υ. που υποστηρίζει την κατανάλωση 5 φρούτων και λαχανικών την ημέρα και αναδιαμορφώνει νέα πρότυπα κατανάλωσης και στην Λιβανική καταναλωτική συνείδηση. Το μέγεθος της βιομηχανίας χυμών του Λιβάνου κυμαίνεται μεταξύ 130 εκ. δολαρίων και 150 εκ δολαρίων, που αντιστοιχούν σε δύκο χυμών από 108 εκ έως 125 εκατ. λίτρων. Με τον πιο υγιεινό τρόπο ζωής, η Fitch αναμένει πωλήσεις στα LBP 63.9 δις το 2019 και LBP 71.6 δις έως το 2023.

### **Βασικές προκλήσεις και ευκαιρίες της βιομηχανίας τροφίμων του Λιβάνου**

Συνολικά, η βιομηχανία F & B στο Λίβανο αντιμετωπίζει προκλήσεις σε πολλαπλά επίπεδα: εσωτερικά και εξωτερικά, αλλά υπάρχει περιθώριο βελτίωσης.

1. Η περιφερειακή αναταραχή, οι περιφερειακές διενέξεις και η εξάρτηση του κλάδου από τον τουρισμό καθιστούν την εν λόγω βιομηχανία ευάλωτη. Με τους Αραβες να αποτελούν τους μεγαλύτερους καταναλωτές στην χώρα, οποιαδήποτε αναταραχή ή πολιτικό πρόβλημα αντανακλάται άμεσα στις δαπάνες για αγορά τροφίμων / ποτών στην χώρα. Επιπλέον, ο Λιβανός εξακολουθεί να παρουσιάζει υστέρηση όσον αφορά τη διαφοροποίηση του τουριστικού του χαρτοφυλακίου. Οι τουρίστες από την Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο εκτιμούν και αναζητούν νέες μορφές τουρισμού όπως οικοτουρισμό,

ιατρικό και θρησκευτικό τουρισμό, μεταξύ άλλων όπως βέβαια και τις τέσσερις εποχές που προσφέρει η χώρα στους επισκέπτες της.

2. Πρόσφατη έκθεση της McKinsey διαπιστώνει την επίμονη διαφθορά και τους πλείστους εκκρεμείς νόμους και νομοθεσίες που σχετίζονται με το επιχειρηματικό περιβάλλον της χώρας που αποτρέπει σε ενώσεις παραγωγών και γεωργών την δημιουργία νέων επενδύσεων, επιχειρηματικών σχεδίων κλπ. Η διαφθορά δημιουργεί εμπόδια στο επίπεδο διανομής και / ή παραγωγής τροφίμων και ποτών, όπως εμποδίζει την ενδυνάμωση των εθνικών παραγωγών, των γεωργικών παραγόντων και άλλων εθνικών παραγωγών που μπορούν να συμβάλουν πολύ στη βιομηχανία F & B και στην αυτάρκεια της χώρας.

3. Άλλες προκλήσεις που αφορούν συγκεκριμένα τα τρόφιμα περιλαμβάνουν τις υψηλότατες εισαγωγές και την περιορισμένη ανάπτυξη λόγω έλλειψης κρατικής υποστήριξης. Οι περισσότεροι κύριοι παράγοντες του Λιβάνου στη βιομηχανία τροφίμων είναι μικρές επιχειρήσεις που λειτουργούν ανεπίσημα, οπότε η προσέλκυση ξένων επενδύσεων σε αυτές καθίσταται δύσκολη. Εκτός αυτού, η υποδομή (ηλεκτρική ενέργεια), οι πιστωτικές διευκολύνσεις, τα δάνεια για τη βιομηχανία με μειωμένα επιτόκια, οι φορολογικές απαλλαγές και η γενικότερη βασική υποστήριξη για οποιαδήποτε εθνική βιομηχανία στο Λίβανο είναι μάλλον απούσα. Με κάποια κρατική στήριξη, το κόστος παραγωγής του χυμού, του κρασιού ή του κοφέ θα μειώνονταν, αφήνοντας περιθώρια για την επένδυσή τους σε νέα εργοστάσια και εξοπλισμό.

4. Επιπλέον, η «σποραδική» παρακολούθηση της κυβέρνησης αποτελεί επίσης εμπόδιο στην ασφάλεια των τροφίμων. Στην πραγματικότητα, ποσοστό 100% της ζήτησης της χώρας για ζάχαρη, ρύζι, τσάι και καφέ εισάγονται, σύμφωνα με τα στοιχεία της Fitch. Η χαμηλή ποιότητα των εισαγόμενων και των καταναλωμένων τροφίμων ως αποτέλεσμα της αδυναμίας κυβερνητικής παρακολούθησης θέτει σε κίνδυνο την επισιτιστική ασφάλεια και την ίδια την ασφάλεια των τροφίμων. Με τον τρόπο αυτό ενδεχομένως να εισέρχονται μολυσμένα τρόφιμα ή και κρέας από τη Συρία από χωρίς ελέγχους, από εκμεταλλεύσεις χωρίς άδεια και εταιρείες παραγωγής που ανοίγουν από εγκατεστημένους στην χώρα πρόσφυγες.

5. Η γεωγραφία, τα υψόμετρα και οι εποχές του Λιβάνου προσδίδουν τη χώρα με αυξημένη παραγωγική ικανότητα και δυνατότητα παραγωγής καινοτόμων γεωργικών προϊόντων. Ωστόσο, μόνο το 55% των παραγωγικών περιοχών εκμεταλλεύονται σήμερα, σύμφωνα με την Fitch Solutions. Έτσι κατά βάσιν, το 45% των παραγωγικών γαιών παραμένει μέχρι σήμερα ανεκμετάλλευτο, ενώ επίσης δεν αποθηκεύεται επαρκώς μεγάλο κομμάτι των αγροτικών προϊόντων και έτσι χάνονται - έλλειψη κατάλληλης κατάρτισης και τεχνικής βοήθειας από την κυβέρνηση.

6. Η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών, θεσμικών και κοινωνικοοικονομικών προκλήσεων της αγοράς είναι το κλειδί για τη επέκταση του τομέα. Η τοπική αγορά του Λιβάνου μπορεί να είναι θεσμικά υποστηριζόμενη από διαφανείς κανόνες εμπορίας και νόμους που αποσκοπούν στην προστασία των τοπικών προϊόντων. Τα προϊόντα διατροφής του Λιβάνου εξακολουθούν να κυριαρχούνται από τις εισαγωγές. Περιορίζονται επίσης από θεσμικά και διαρθρωτικά εμπόδια που θέτουν σε πρώτη προτεραιότητα την επισιτιστική ασφάλεια και την ασφάλεια των τροφίμων - τα οποία είναι επείγοντα και ωθούν σε διεθνείς ανησυχίες. Ωστόσο, η κυβέρνηση μπορεί να βοηθήσει στην προστασία των τοπικών παραγωγών και στην αγορά από προϊόντα που εισβάλλουν αμφίβολης ποιότητας, ιδίως από

τη γειτονική Συρία. Οι διάφοροι βασικοί παράγοντες πρέπει να συνεργαστούν για να αντιμετωπίσουν την κοινή επισιτιστική ασφάλεια και την ασφάλεια των τροφίμων και τους σχετικούς κινδύνους.

7. Ο πληθωρισμός στις τιμές αποτελεί ακόμα μια πρόκληση που αντιμετωπίζουν τα ποτά και τα τρόφιμα στο Λίβανο. Η χώρα εισάγει τρόφιμα και ποτά από τη Γαλλία (8% της συνολικής αξίας εισαγωγών το 2018), τη Γερμανία και τη Γερμανία την Τουρκία (από 7%), το Ήνωμένο Βασίλειο (6%), τις ΗΠΑ (7%) και την Ιταλία (5%) σύμφωνα με τα τελωνεία της χώρας. Αυτό εκθέτει τη χώρα, καθώς εξαρτάται από τις εισαγωγές τροφίμων για να καλύψει τις απαιτήσεις του αυξανόμενου πληθυσμού της. Επίσης εκθέτει τους καταναλωτές στις διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών, αυξάνοντας έτσι το κόστος των εισαγόμενων εμπορευμάτων, και περιορίζει σε μέρει το πραγματικό δυναμικό του τομέα μειώνοντας την κατανάλωση.

Παρ' όλα τα ανωτέρω, ο Λίβανος διαθέτει ισχυρή βάση στην εξέλιξη της ανάπτυξης ορισμένων προϊόντων όπως π.χ. καφέ και κρασί, εάν υποστηρίζονται εσωτερικά. Αξιοποίηση των σημερινών ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων στον καφέ, στο κρασί μπορεί ίσως να ενισχύσει την τοπική παραγωγή οίνων όσον αφορά την τιμή και την ποιότητα και να ενθαρρύνουν την τοπική κατανάλωση και των δύο προϊόντων. Η γεωργική βιομηχανία έχει επίσης δυνατότητες να εξάγει τοπικά παραγόμενα "tahini", "halawī", μεταξύ άλλων. Επιπλέον, ορισμένοι οινοπαραγωγοί στο Λίβανο αποδείχθηκαν καινοτόμοι με ελπιδοφόρα σχέδια για την τοπική αμπελο/οινική βιομηχανία και συνεπώς τις "φιλικότερες τιμές" για τους ευαίσθητους στην τιμή καταναλωτές. Σε αυτό το πλαίσιο, η κυβέρνηση μπορεί να βοηθήσει αυτούς τους υποσχόμενους τοπικούς παραγωγούς με διαφορετικούς τρόπους. Χαρακτηριστικά αναφέρονται η ηλεκτρική ενέργεια, οι πιστωτικές διευκολύνσεις, τα δάνεια με μειωμένα επιτόκια, οι φορολογικές απαλλαγές και τη βασική υποστήριξη για την εθνική βιομηχανία.

#### Λιβανική αγορά τροφίμων & Ελληνική βιομηχανία

Προσεκτική ανάγνωση της ανωτέρω μελέτης καταδεικνύει τις δυνατότητες σταδιακής εμπλοκής της ελληνικής βιομηχανίας στην εν λόγω αγορά. Η σταδιακή κυριαρχία στις καταναλωτικές συνήθειες των υγιεινών προτύπων διατροφής σε συνδυασμό με τον φόβο των ελαχίστων ή μη ελέγχων στα εισαγόμενα τρόφιμα από τρίτους προορισμούς δίνει μεγάλο περιθώριο στην ελληνική ποιοτική παραγωγή τροφίμων στην τοπική αγορά.

Κατόπιν αυτών η Πρεσβεία μας μέσω διαφόρων εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται στην χώρα άλλα και διεθνών εκθέσεων θα προσπαθήσει να καταδείξει την ποιότητα του ελληνικού τροφίμου, την συμβατότητα του με την Μεσογειακή διατροφή του Λιβάνου και βέβαια την άριστη σχέση ποιότητας τιμής. Εν ευθέτω χρόνο δε, θα επανέλθει με προτάσεις σε φορείς για την υποστήριξη ανάλογων δράσεων όπως η δράση του Οργανισμού Ρυζιού Χαλάστρας Χαλκιδικής που έλαβε χώρα πρόσφατα στην Βηρυτό με την ευκαιρία της εκθέσεως Horeca 2019 με εξαιρετική επιτυχία.

Ο Προϊστάμενος

Ιάκωβος Ραφαήλ Κολλάρος  
Σύμβουλος ΟΕΥ Α'